

Afdeling Haren

Aan Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen
Postbus 610
9700 AP Groningen

Datum: **4 november 2016**

Naam: D66 afdeling Haren
Adres: Jachtlaan 37
Postcode: 9751 BR
Woonplaats: Haren
Telefoonnummer*: 0621636932
E-mailadres*: info@d66haren.nl

Betreft zienswijze herindelingsontwerp Groningen, Haren, Ten Boer

De zienswijze van de afdeling Haren van D66 is:

De gemeente Haren dient uit het herindelingsontwerp Groningen-Haren-Ten Boer verwijderd te worden, want:

1. Dit herindelingsontwerp is - geheel in strijd met het Provinciaal collegeakkoord, beloftes en toezeggingen - tot stand gekomen door een topdown-benadering van de Provincie, waarbij de lokale democratie volledig is genegeerd en overruled;
2. Dit herindelingsontwerp voldoet niet aan de criteria van de wet arhi: bestuurskracht, evenwichtige regionale verhoudingen, duurzaamheid, interne samenhang, dorps- en kernenbeleid; draagvlak;
3. Dit herindelingsontwerp voldoet niet aan de criteria die gelden voor een lichte samenvoeging: overeenstemming tussen de gemeenten en afspraken over de rechtspositie van het personeel;
4. Dit herindelingsontwerp voldoet niet aan de aanvullende provinciale criteria;
5. Dit herindelingsontwerp geeft inhoudelijk een sterk vertekend en onevenwichtig beeld van de drie gemeenten; de focus ligt op een selectie van negatieve punten over de gemeente Haren; er is geen vergelijkbaar onderzoek gedaan in de gemeenten Groningen en Ten Boer;
6. Dit herindelingsontwerp toont op geen enkele wijze de meerwaarde van herindeling voor de inwoners van Haren;
7. Uitvoering van dit herindelingsontwerp betekent voor Haren verlies van zeggenschap over de eigen leefomgeving, risico's voor het voortbestaan van veel voorzieningen, langere lijnen tussen inwoners en gemeente, een vermindering van burgerkracht en een forse verzwarende van woonlasten.
8. De gemeenteraad van Haren heeft een uitstekend verbeterplan vastgesteld: 'Beterr Haren' en daarbij een deugdelijk financieel uitvoeringsplan. Daarin heeft de afdeling Haren van D66 alle vertrouwen. Bovenal heeft de afdeling Haren van D66 alle vertrouwen in het huidige slagvaardige en daadkrachtige gemeentebestuur.
9. Door een herindeling neemt de kwaliteit van de democratie af.

Toelichting op de zienswijze van afdeling Haren van D66:

Ad1.

De top down benadering van de provincie staat haaks op het coalitieakkoord van het college van GS van april 2015 waarin staat dat herindelingen van onderop zullen worden aangepakt, haaks op uitlatingen van gedeputeerde Brouns in de media en in brieven, die GS stuurden aan het gemeentebestuur van Haren. De boodschap was eenduidig: GS zal niet dwingen tot herindeling, geen gebruik maken van zijn bevoegdheid om eigenstandig herindelingsvoorstellen te doen als daarvoor geen draagvlak bestaat bij de betrokken gemeenten enz.

De top down benadering van de provincie staat haaks op het Beleidskader Gemeentelijke Herindeling van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, dat ervan uit gaat dat gemeenten als eerste aan zet zijn om gemeentelijke taken beter op te pakken. Nergens wordt aangetoond dat de gemeente Haren onvoldoende in staat is om haar taken op te pakken.

De lokale democratie wordt met dit herindelingsontwerp volledig genegeerd. De burgerraadpleging van maart 2014 toont aan dat bijna driekwart van de inwoners samenvoeging met Groningen en Ten Boer NIET wil (opkomst 73,5%, tegen: 74,5%). In de gemeenteraad is een ruime meerderheid tegen: 10 van de 17 raadsleden, gezamenlijk 60% van de kiezers vertegenwoordigend tegenover de vier oppositiepartijen, die gezamenlijk 36,5% vertegenwoordigen.

Het is teleurstellend en kwalijk dat partijen die de term 'democratie' in hun naam voeren, verantwoordelijkheid nemen voor de totstandkoming van dit herindelingsontwerp.

Ad2.

1. Bestuurskracht

De gemeente Haren voldoet aan het naar behoren uitvoeren van wettelijke taken en maatschappelijke opgaven. Zie rapport B&A. Het gaat om voldoende bestuurskracht, niet om zoveel mogelijk bestuurskracht. Grote organisaties kennen eigen problemen: stroperig, bureaucratisch, lange lijnen. Dat is nadelig voor de bestuurskracht.

De vraag is of de nieuwe gemeente 'recht kan doen aan en in het belang kan handelen van haar maatschappelijke omgeving'. De gemeenteraad van de nieuwe stad zal zwaar gedomineerd worden door de vertegenwoordigers van stadse kiezers.

Indien het verzet van de gemeente Haren aanhoudt en leidt tot een protestpartij, die in de raad van Groningen vertegenwoordigd wordt, zal de bestuurskracht afnemen.

2. Evenwichtige regionale verhoudingen

Het evenwicht in regionale verhoudingen wordt verstoord door vergroting van de stad. Nu al wordt de stad door veel gemeenten ervaren als dominant. Ook voor de zuidelijk gelegen Drentse gemeenten betekent vergroting van de stad een voor hen nadelige verstoring van het evenwicht.

3. Duurzaamheid

Op geen enkele wijze bewijst het college van GS van Groningen dat een zelfstandige gemeente Haren niet toekomstbestendig zou zijn. Er wordt gebruik gemaakt van veronderstellingen en aannames, maar er is geen enkel valide bewijs geleverd. De aannames zijn die van nieuwe decentralisaties (die Haren heeft bewezen heel goed aan te kunnen) en van financiële problemen.

Het rapport van het COELO concludeert dat Haren om financiële redenen niet hoeft te fuseren.

4. Interne samenhang, dorps- en kernenbeleid

De interne samenhang van de nieuwe gemeente is door de samenvoeging voor Haren ernstig verstoord. Groningen kent een stadse cultuur, heeft veel jonge inwoners en kent grootstedelijke problemen. Haren heeft een dorpscultuur, een relatief oude bevolking met de bijpassende dorpsproblemen. Voor Ten Boer geldt dit nog sterker.

Het valt te verwachten dat in een gemeentebestuur dat wordt gedomineerd door bijna 90%

stadsvertegenwoordigers, de aandacht voor buitendorpen zeer gering zal zijn.

De stad Groningen kent op dit moment geen dorps- en kernenbeleid, hoewel er verscheidene dorpen en kernen in zijn ondergebracht. Het herindelingsontwerp spreekt een intentie uit, maar zekerheid biedt dit volstrekt niet. Die intentie lijkt bedoeld om de schijn te wekken dat voldaan wordt aan de wettelijke criteria. Als de stad Groningen een intrinsieke wens had om een goed dorps- en kernenbeleid neer te zetten, waarom is dat dan niet allang gebeurd?

5. Draagvlak

Het draagvlak ontbreekt in Haren, zowel maatschappelijk als bestuurlijk.

Uit het beleidskader juli 2013:

De belangrijkste leidraad voor het kabinet bij het gemeentelijke herindelingsbeleid is gelegen in de ervaring van de laatste jaren dat gemeentelijke herindeling die niet kan rekenen op steun van de betrokken gemeenten al snel een averechts effect kan hebben. In de Nederlandse bestuurlijke indeling is de gemeente een bestuurlijke eenheid van het verzekeren van overheidsdiensten, maar vooral ook kader voor lokale politieke besluitvorming en betrokkenheid. Die komen in de knel bij het doorzetten van herindeling tegen de gevoelens in van de betrokken gemeenten, waardoor het draagvlak voor politiek en bestuur erodeert. Om die reden meent het kabinet dat uitgangspunt bij herindeling moet zijn dat deze van onderop tot stand moet komen.

Uit het herindelingsontwerp wordt duidelijk dat de samenvoeging van Haren met Groningen en Ten Boer niet kan rekenen op de steun van de gemeente Haren.

Het maatschappelijk en politieke draagvlak voor deze herindeling ontbreekt in Haren. De burgerraadpleging van maart 2014 toont aan dat bijna driekwart van de inwoners samenvoeging met Groningen en Ten Boer NIET wil (opkomst 73,5%, tegen: 74,5%). In de gemeenteraad is een ruime meerderheid tegen: 10 van de 17 raadsleden, gezamenlijk 60% van de kiezers vertegenwoordigend tegenover de vier oppositiepartijen, die gezamenlijk 36,5% vertegenwoordigen.

Ook de bijeenkomst in het Postillion op 31 augustus laat zien dat de tegenstand aanmerkelijk groter is dan het enthousiasme.

Het is pertinent onjuist te stellen dat er in de gemeente Groningen WEL maatschappelijk draagvlak is. In Groningen is slechts één poging gedaan de inwoners bij dit onderwerp te betrekken: de inloopavond in augustus en daar verschenen acht mensen. Het draagvlak onder de inwoners van Groningen is dus nooit gepeild en daarmee volstrekt onbekend.

De wet arhi hecht zeer aan draagvlak. Het ontbreken van maatschappelijk en politiek draagvlak in Haren is een zeer valide reden om deze herindeling niet door te zetten.

Ad3

Om over te kunnen gaan tot een lichte samenvoeging gelden de volgende criteria:

1. *Er is overeenstemming tussen de gemeenten.* Die is er dus pertinent niet. De gemeente Haren wil deze herindeling niet.
2. *Er zijn afspraken over de rechtspositie van het personeel.* Deze afspraken zijn niet rond.

Ad4

a. Het nodale principe

Een gelegenheidscriterium dat alleen bij de herindeling Groningen, Haren en Ten Boer, wordt gebruikt. Uitgaande van dit principe zouden Bedum, Zuidhorn, Hoogezand enz. beslist in aanmerking komen om bij de stad gevoegd te worden.

De Provincie mag dit criterium niet willekeurig toepassen.

b. Een schaalniveau dat optimaal aansluit bij het schaalniveau van regionale vraagstukken

Haren maakt deel uit van de regio Groningen-Assen. Hierin twee steden (Groningen en Assen) en

verscheidene Groningse en Drentse dorpen vertegenwoordigd. Regionale vraagstukken worden uitstekend behartigd in dit verband. Het vergroten van de stad Groningen geeft een verstoring van de verhoudingen binnen dit regioverband.

c. De aanwezigheid van inhoudelijke samenhangende gebiedsopgaven op gebied van transport en logistiek

Slechts de A28 en de spoorlijn Assen- Groningen (allebei over het grondgebied van Haren) zijn voor de ontsluiting van Groningen echt van belang. Om die ontsluitingen te blijven waarborgen is het geheel niet noodzakelijk om op te schalen.

Vraagstukken op het gebied van verkeer en vervoer, voor zover ze verder strekken dan interne verkeersstromen in de stad Groningen , worden sowieso al in regionaal verband afgestemd.

Ad5

Het herindelingsontwerp bevat een scala van rapporten over de (financiële) situatie in Haren. De onderzoeken waarop deze rapporten zijn gebaseerd, zijn niet uitgevoerd in Groningen en Ten Boer, zodat onmogelijk gesteld kan worden dat Haren er slechter voorstaat dan die twee gemeenten, c.q. dat Haren erop vooruit zal gaan door een herindeling. Dat kan niet gezegd worden, want het is simpelweg niet onderzocht.

Ad6

Het besluit van de Provincie is niet onderbouwd. Er is geen enkele feitelijke en controleerbare motivering geleverd waaruit blijkt dat samenvoeging met Groningen voor de inwoners van Haren beter is dan zelfstandig blijven. Aangezien (zie 5) er geen onderzoek is gedaan naar bv de financiële situatie van Groningen, kan niet zomaar worden gesteld dat er door herindeling verbetering zal optreden voor Haren.

Ad7

Het herindelingsontwerp bevat geen afspraken over het behoud van natuurwaarden, van voorzieningen, van medezeggenschap. Het schetst een beeld van een toekomstige gemeente waarin WORDT GESTREEFD NAAR allerlei zaken die in Haren al jaren prima in orde zijn: korte lijnen tussen inwoners en gemeentebestuur, een sterke betrokkenheid van burgers bij hun leefomgeving en bij de gemeenschap. Onderzoek wijst uit dat de betrokkenheid van inwoners bij hun leefomgeving en bij de gemeenschap samenhangt met de omvang van die gemeenschap. Vrijwel alles wat inwoners in Haren zo waarderen wordt door herindeling aan risico's blootgesteld. De invloed van de inwoners van Haren daarop is dan minimaal, want in totaal maakt Haren dan 9% van het aantal inwoners uit. In het herindelingsontwerp wordt gesproken van harmonisatie van de woonlasten in de drie gemeenten. Dit betekent voor de inwoners een forse verzwaring van de woonlasten, met name de OZB. Ondernemers staat een nog veel omvangrijker verzwaring te wachten: bijna het dubbele tarief en precariobelasting. Dit is onaanvaardbaar.

Ad8

Haren had in de afgelopen zes jaar vijf verschillende burgemeesters, waarvan drie waarnemend. Haren heeft in de afgelopen jaren de gedecentraliseerde taken uitstekend uitgevoerd. Financieel vertoont Haren een stijgende lijn. In het voorjaar van 2016 zijn in enkele weken tijd samen met burgers een uitstekende toekomstvisie en een verbeterplan geschreven. Haren toont bestuurskracht waar mening gemeente jaloers op kan zijn.

Ad9

Na een omstreden herindeling hebben burgers minder vertrouwen in het gemeente- bestuur. Het vertrouwen in de hele Nederlandse overheid hangt daar sterk mee samen en wordt dus ook minder. Ten tweede kunnen burgers van de oude opgeheven gemeenten minder gemakkelijk aan het politieke proces deelnemen omdat afdelingen van politieke partijen er verdwijnen en zich alleen nog

maar in de nieuwe centrumplaats concentreren. Als derde wordt door deze verschraving de instapfunctie voor het openbaar bestuur aangetast omdat het lokale bestuur voor gewone burgers in een grotere gemeente veel minder toegankelijk is dan in een kleine gemeente.

Conclusie:

Haren wil zelfstandig blijven. De bevolking heeft zich hier in 2014 in ruime meerderheid VOOR uitgesproken; de gemeenteraad heeft het drie achtereenvolgende malen besloten. De Provincie heeft dit te respecteren. **Haren kan zelfstandig blijven:** de gemeenteraad heeft zich verbonden aan de verbeterplannen. Die verbeterplannen zijn een afdoende oplossing voor de problemen die uit onderzoek duidelijk werden.

Dus: Haren moet uit het herindelingsontwerp verwijderd worden.

De lokale democratie mag niet buitenspel gezet worden door regentesk machtsdenken. Wat hier gebeurt is volstrekt in strijd met de grondbeginselen van D66: *Wij kiezen altijd voor de democratische radicaliteit en staan kritisch tegenover regentesk optreden van bestuurders, bazen of (religieuze) leiders.* (uit: 'Vertrouw op de eigen kracht van mensen', mr. Hans van Mierlostichting, 2009)

Het bestuur van D66 afdeling Haren,

B. Dusink
Voorzitter

M.G. Jansen
Secretaris

Bronnen:

- 2008: Provincie Groningen: Bestuurskrachtonderzoek sterke gemeenten Groningen: BMC.
- 2013: Provincie Groningen: Grenzeloos Gunnen: Commissie Jansen.
- 2013: gemeente Haren: Toekomstperspectief gemeente Haren (Zuiderlicht);
- 2014: gemeente Haren: Bestuurlijke Toekomst gemeente Haren (Berenschot);
- 2016: Provincie Groningen en gemeente Haren: Verkenning Zelfstandigheid Haren (B&A)
- 2016: Provincie Groningen: Financiële stresstest gemeente Haren: Deloitte.
- 2016: gemeente Haren: Beterr Haren, burgers, ambtenaren, raadsleden en extern projectleider.
- 2016: Provincie Groningen: Rapportage financieel onderzoek gemeente Haren (reactie op Beterr Haren): Deloitte.
- 2016: Provincie Groningen: Toetsing aanpak Beterr Haren (reactie op Beterr Haren) (B&A).
- 2016: Provincie Groningen: Verkenning Gemeentelijke Herindeling Groningen, Haren, Ten Boer: H. Apotheker.
- 2016: gemeente Haren en burgercomité: Financiële positie Haren: reden voor herindeling? (COELO – RUG).
- 2009: 'Vertrouw op de eigen kracht van mensen', sociaal-liberale grensverkenningen; Mr. Hans van Mierlostichting